

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14.05.1993, sp. zn. 6 Tz 46/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:6.TZ.46.1993.1

Číslo: 46/1993

Právní věta: Oznámení o trestném činu podle § 158 odst.1 tr.ř. není důkazem v trestním řízení a orgány činné v tomto řízení z něj tedy nemohou vycházet při zjišťování skutečného stavu věci. Pokud je oznamovatel po zahájení trestního stíhání vyslýchán jako svědek, musí být proto vyslechnut i k těm skutečnostem, které uváděl již v oznámení o trestném činu, jinak je dokazování neúplné.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 14.05.1993

Spisová značka: 6 Tz 46/93

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46

Oznámení o trestném činu podle § 158 odst. 1 tr. ř. není důkazem v trestním řízení a orgány činné v tomto řízení z něj tedy nemohou vycházet při zjišťování skutečného stavu věci. Pokud je oznamovatel po zahájení trestního stíhání vyslýchán jako svědek, musí být proto vyslechnut i k těm skutečnostem, které uváděl již v oznámení o trestném činu, jinak je dokazování neúplné.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 14. května 1993 sp. zn. [6 Tz 46/93](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor, Vrchní soud v Praze zrušil usnesení městského prokurátora v Brně z 13. října 1992 sp. zn. 5 Pv 675/92 a přikázal tomuto orgánu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením městského prokurátora v Brně z 13. 10. 1992 sp. zn. 5 Pv 675/92 bylo podle § 172 odst. 1 písm. f) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného J. S. pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že od počátku října 1990 do dubna 1992 řádně nepřispíval na výživu své nezletilé dcery J. S. ml., nar. 21. 7. 1989, ačkoli mu rozsudkem okresního

soudu v České Lípě z 28. 9. 1990 sp. zn. 11 Nc 568/90 byla stanovena povinnost platit na nezletilou dceru výživné 400 Kčs měsíčně do rukou matky dítěte, a za uvedenou dobu dlužil na výživném celkem 7600 Kčs. Toto rozhodnutí odůvodnil městský prokurátor v Brně odkazem na ustanovení § 214 tr. zák. s tím, že obviněný dodatečně splnil svou vyživovací povinnost a trestný čin neměl trvale nepříznivých následků.

Usnesení městského prokurátora v Brně nabylo právní moci 27. 10. 1992. Generální prokurátor podal v šestiměsíční lhůtě od právní moci (§ 272 tr. ř.), ve prospěch i v neprospěch obviněného J. S. proti usnesení městského prokurátora v Brně stížnost pro porušení zákona. V mimořádném opravném prostředku vytkl, že městský prokurátor v Brně rozhodl o zastavení trestního stíhání na podkladě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Namítl, že na podkladě provedených důkazů vůbec nebylo zjištěno, od kdy obviněný neplnil svou vyživovací povinnost k nezletilé dceři, jaké byly sociální poměry obviněného a matky dítěte v době neplacení výživného, zda dítě nebylo vystaveno nebezpečí nouze a jak bylo o výši výživného rozhodnuto v občanskoprávním řízení. Generální prokurátor tedy vytkl, že ve skutečnosti vůbec nebylo zjištěno, zda a v jakém rozsahu se obviněný dopustil trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák. Avšak i pro případ, že by bylo správné zjištění, že obviněný se trestného činu dopustil tak, jak je uvedeno ve výroku napadeného usnesení, generální prokurátor namítl, že pro aplikaci ustanovení § 214 tr. zák. o účinné lítosti jako důvodu zániku trestnosti činu nebyly splněny podmínky, protože obviněný neuhradil dlužné výživné v plné výši. Generální prokurátor proto v závěru stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Vrchní soud vyslovil vytýkaná porušení zákona, ke kterým došlo ve prospěch i v neprospěch obviněného, aby zrušil napadené usnesení a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., tj. aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

Vrchní soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Městský prokurátor v Brně rozhodl o zastavení trestního stíhání z důvodu, že zanikla trestnost činu. Podmínkou takového rozhodnutí je především zjištění, že byl spáchán čin, který jinak má znaky trestného činu. Dokazování v přípravném řízení však nebylo zaměřeno na zjištění skutečností rozhodných pro posouzení, zda obviněný J. S. spáchal čin, který jinak má znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák.

Spolehlivě nebylo zjištěno, jak bylo o povinnosti obviněného J. S. rozhodnuto v občanskoprávním řízení. O rozsudku Okresního soudu v České Lípě ve věci sp. zn. 11 Nc 568/90 se zmínil obviněný ve své výpovědi a Okresní úřad Česká Lípa (oddělení péče o rodinu), avšak k důkazu nebyl opatřen příslušný spis Okresního soudu v České Lípě ani opis rozsudku. Nemohla být tedy bezpečně ověřena okolnost, zda skutečně bylo obviněnému pravomocně uloženo placení výživného ve výši 400 Kčs měsíčně a od které doby, a nemohlo být ani zjištěno, z jakých poměrů na straně obviněného jako povinné osoby a z jakých poměrů na straně dítěte jako oprávněné osoby soud při rozhodování o výši výživného vycházel.

Nebyly provedeny žádné důkazy k objasnění otázky, jaké byly majetkové a výtěžkové poměry obviněného a matky dítěte v době, kdy obviněný neplnil svou vyživovací povinnost. Toto zjištění bylo významné pro posouzení, zda se poměry na straně obviněného nebo na straně dítěte nezměnily tak, aby to případně odůvodňovalo jinou výši výživného, než jaká byla stanovena ve věci Okresního soudu v České Lípě sp. zn. 11 Nc 568/90, resp. zda poměry, z nichž Okresní soud v uvedené věci vycházel, trvaly i v době neplacení výživného.

V přípravném řízení nebyl proveden žádný důkaz ani ohledně toho, od kdy obviněný ve skutečnosti neplnil vyživovací povinnost. Pro údaj uvedený ve výroku napadeného usnesení, že tomu tak bylo od

počátku října 1990, není ve spise žádný podklad v důkazech. K této otázce se nevyjádřil obviněný, protože v podstatě odmítl vypovídat, což bylo v souladu s ustanovením § 33 odst. 1 tr. ř. Avšak k uvedené otázce nebyla vyslechnuta svědkyně J. S. st., matka dítěte, k jejímž rukám měl obviněný výživné platit. Otázka počátku neplacení výživného nebyla objasněna ani na podkladě zprávy Okresního úřadu Česká Lípa (oddělení péče o rodinu). Počátek října 1990 jako doba, od které obviněný neplatil výživné, je uveden pouze v usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. a ve sdělení obvinění obviněnému J. S. podle § 169 písm. a) tr. ř. Pokud podkladem usnesení o zahájení trestního stíhání a sdělení obvinění bylo oznámení trestného činu, které podle § 158 odst. 1 tr. ř. učinila matka dítěte, nejde o důkaz podle trestního řádu. Důkazem podle trestního řádu je teprve výslech matky dítěte jako svědkyně podle § 97 a násl. tr. ř., který se musí týkat všech rozhodných skutečností, k nimž se svědkyně může vyjádřit na podkladě svých poznatků. Povinnost orgánů činných v trestním řízení provést výslech svědkyně v tomto rozsahu není dotčena tím, že svědkyně tyto skutečnosti uvedla případně již v oznámení o trestném činu (§ 158 odst. 1 tr. ř.). Výslech svědkyně J. S. st., matky dítěte, byl proto proveden nedostatečně, neboť svědkyně se vyjádřila jen tak, že obviněný vše, co dlužil, již splatil a nadále platí výživné ve výši, která mu byla stanovena soudem. Výslech svědkyně vůbec nebyl orientován na skutkové okolnosti, jimiž měly být naplněny zákonné znaky trestného činu.

Pro posouzení otázky, zda se obviněný dopustil trestného činu a jaká byla jeho správná právní kvalifikace, bylo významné provedení důkazů za účelem zjištění všech okolností vztahujících se k tomu, že Okresní úřad v České Lípě rozhodnutím z 15. 3. 1991 č. j. Om 476/90 přiznal J. S. st. příspěvek na výživu dítěte ve výši 400 Kčs měsíčně, počínaje dnem 1. 3. 1991, a to podle předpisů o sociálním zabezpečení. Mělo být zjištěno, z jakých důvodů matka dítěte o tento příspěvek požádala, a tyto důvody měly být posouzeny z toho hlediska, zda dítě nebylo v důsledku neplacení výživného obviněným vydáno nebezpečí nouze ve smyslu § 213 odst. 3 tr. zák. Ani v tomto ohledu však nebylo provedeno žádné dokazování.

Závažným nedostatkem napadeného usnesení je též to, že se v něm městský prokurátor v Brně nevypořádal s otázkou placení výživného do doby, kdy toto usnesení bylo vydáno, tj. do 13. 10. 1992. Na podkladě důkazů totiž mělo být ověřeno, zda obviněný případně nepokračoval v neplacení výživného až do této doby. Městský prokurátor v Brně se tak nevypořádal s celým skutkem, který byl předmětem trestního stíhání. Dále Vrchní soud uvedl, že napadené usnesení bylo vydáno bez toho, že by byly náležitě zjištěny podmínky zániku trestnosti stanovené v § 214 tr. zák. Podrobně přitom vysvětlil, jaké okolnosti měly být pro toto zjištění objasněny.